

ดูกท่าช้าง: วิธีการเลี้ยงปลาตุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตุกอุย ในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5
ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช*

DOOK THA CHANG: THE PROCESS OF FEED THE CATFISH
CAGE CULTURE TO PROMOTE OF CAREER OCCUPATIONS IN
THE COMMUNITY: A CASE STUDY BAAN THA CHANG CATFISH
CAGE KEEPING GROUP. MOO. 5 CHANG SAI SUB-DISTRICT
CHANG KLANG DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE
THAILAND

ชินวัฒน์ สิงโพล

Chinnawat Singhophon

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

Email: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงปลาตุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเลี้ยงปลาตุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการเลี้ยงปลาตุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) วิธีการเลี้ยงปลาตุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน พบว่า 1.1) การเลือกสถานที่ในการเลี้ยงปลาจะต้องเป็นสถานที่ซึ่งรถสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ 1.2) เตรียมบ่อ และกระชังโดย

* Received 21 August 2019; Revised 23 September 2019; Accepted 10 November 2019

การล้างบ่อให้สะอาด 1.3) การเตรียมพันธุ์ปลาดุกอายุ ให้สังเกตจากลักษณะภายนอกของปลา ซึ่งจะต้องแข็งแรงสมบูรณ์มีอวัยวะครบทุกส่วน 1.4) อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลาดุก 1.5) ระยะเวลาในการเลี้ยงปลาดุกอายุ 1.6) จัดจำหน่ายปลาดุกอายุที่ตลาด หรือใช้พ่อค้าคนกลาง 1.7) การเก็บรักษาผลผลิตโดยการแช่แข็ง และทำเป็นปลาดุกร้าปลาแดดเดียว 2) สภาพปัญหา สภาพปัญหาการเลี้ยงปลาดุกอายุกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน พบว่า 2.1) ปัญหาปลาเป็นโรคสังเกตได้จากปลาจะมีอาการผิดปกติจะมีแผลตามลำตัว 2.2) ปัญหาน้ำเสียเป็นปัญหาหลักของการเลี้ยงปลาดุกซึ่งสังเกตได้จากน้ำจะเริ่มเปลี่ยนสี และจะส่งกลิ่นเหม็น 2.3) ปัญหาปลา มีกลิ่นคาวอาจเกิดจากกลิ่นเศษอาหาร 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาการเลี้ยงปลาดุกอายุกระชัง เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน พบว่า 3.1) แก้ไขปัญหาปลาเป็นโรคโดยใช้สมุนไพรพื้นบ้านรักษา 3.2) แก้ปัญหาน้ำเสีย หรือบำบัดน้ำเสียโดยใช้ผักตบชวา 3.3) แก้ปัญหาปลา มีกลิ่นคาวโดยใช้ น้ำหมักชีวภาพใส่ลงในบ่อเลี้ยงปลาทุกเดือน

คำสำคัญ: ปลาดุกอายุ, ปลาดุกอายุในกระชัง, ส่งเสริมอาชีพ

Abstract

The objectives of this research article were to study the methods of raising catfish to promote careers in the community. To look at the problems of raising catfish to promote jobs in the community and learn the solution to the problem of raising catfish to promote careers in the community by using a qualitative research methodology. The research results were as follows: 1) Methods of raising catfish to promote occupation in the community were found: 1.1) The selection of a place for raising fish must be a place that can be accessed easily by vehicles. And abundant water sources. 1.2) Prepare ponds and cages by washing the ponds thoroughly. 1.3) Preparation of catfish breeds. Observe the external appearance of the fish, which must be healthy and complete with all organs. 1.4) Food used for catfish culture 1.5) Time for raising catfish 1.6) Distributing catfish at the market. Or use a mediator. 1.7) Keep the produce by freezing. And made as a sun-dried catfish 2) The problem condition of raising catfish to promote occupation in the community found that 2.1) The problem of fish is a disease that can be observed from the fish that there will be abnormal symptoms. There will be lesions on the body 2.2) Wastewater is the main problem of catfish farming, which is noticeable when the water changes color. 2.3) Fishy smell problems may be caused by the smell of food scraps.

3) Approaches to solving the problem of raising catfish to promote occupation in the community found that. 3.1) Fish disease problem can be solved using traditional herbal treatment. 3.2) solve the problem of wastewater or wastewater treatment by using water hyacinth 3.3) Solve fishy smell problems by using bio-fermented water to put into fish ponds every month.

Keywords: Catfish, Catfish Cage culture, Promote of Career Occupations

บทนำ

ปลาดุกในประเทศไทยที่นิยมนำมาเพาะเลี้ยงแต่ที่นิยมในการเพาะเลี้ยงอย่างมากได้แก่ ปลาดุกอุยเป็นปลาพื้นบ้านของไทยชนิดหนึ่งไม่มีเกล็ดรูปร่างเรียวยาวมีหนวดที่ริมฝีปากผิวหนังมีสีน้ำตาล เนื้อมีสีเหลืองรสชาติอร่อยนุ่มนวลเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่ายความสำเร็จของการเลี้ยงปลาในชุมชนส่วนมากจะเลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือน และถ้าเหลือกินก็นำไปขาย

การส่งเสริมการเลี้ยงปลาดุกเพื่ออาชีพในเกิดจากการร่วมเวทีประชาคมในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการสร้างงานสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนโดยนำโครงการที่คนในชุมชนต้องการมาบรรจุแผนพัฒนาหมู่บ้าน และร่วมผลักดันให้แผนได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินงาน (สุจินต์ เหล่าทอง, 2560) ลักษณะบริบทชุมชนบ้านท่าช้างชุมชนข้างซ้ายเป็นชุมชนที่มีพื้นที่ราบลุ่ม และมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตร ทำสวน หรือเลี้ยงสัตว์ประชาชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรกรรรม ทำนา และสวนยางพารา

ความสนใจของผู้วิจัยศึกษาเรื่อง ดุกท่าช้าง: วิธีการเลี้ยงปลาดุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาดุกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลข้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะเห็นว่าคนในชุมชนมีการทำอาชีพเลี้ยงปลาดุกอุยในกระชังเป็นการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม และการเลี้ยงไว้บริโภคภายในครัวเรือน และปลาดุกอุยเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย ใช้เวลาไม่นานมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นในตลาดลงทุนน้อย และคุ้มค่าต่อการลงทุน และสามารถทำจนได้เป็นอาชีพหลักได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงปลาดุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาดุกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลข้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเลี้ยงปลาดุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาดุกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลข้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขการเลี้ยงปลาตกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

1.1 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาตกอุย คือ เกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงปลาตกอุย
กระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5
ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 คน ได้แก่ 1) นางอุบล
อากาศโชติ 2) นางกานดา มาลา 3) นางวิมล มาศเมฆ 4) นายธีรยุทธ หอยสังข์ 5) นางปริง
มาศเมฆ 6) นายสนิท จันทร์พริ้ว

1.2 กลุ่มผู้ส่งเสริมการเลี้ยงปลาตกอุย คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้กลุ่ม
เกษตรกรมีการเลี้ยงปลาตกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตก
อุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม นครศรีธรรมราช จำนวน 8
คน ได้แก่ 1) นายชูศักดิ์ เกียรติฤกษ์ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างซ้าย) 2) นางสาวพิน
สิงโพล (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5) 3) นายประสิทธิ์ ดิษสระ (นักพัฒนาชุมชน) 4) นางนิตยา พลุทธิรมย์
(นักวิชาการส่งเสริมเกษตรชำนาญการ) 5) นางเพชรสมร มณีวงศ์ (ร้านส้มตำปลาตกอุย) 6)
นางราตรี (ร้านส้มตำปลาตกอุย) 7) นางดวงจิตร์ พุ่มจิ้น (ตัวแทนจำหน่ายปลาตก) และ
8) นายมานะ พุ่มจิ้น (ตัวแทนจำหน่ายปลาตก)

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
โดยมีประเด็นคำถามที่กำหนด ตามขอบเขตเนื้อหาการศึกษา และการสัมภาษณ์มีลักษณะการ
พูดคุยแบบธรรมชาติ และเป็นกันเอง ตามเวลาความเหมาะสม และโอกาสโดยให้ผู้ตอบเล่าเรื่อง
ต่าง ๆ ของตนเองตามประเด็นที่วางไว้

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสัมภาษณ์เข้าไปที่ส่วนร่วมในการทำ
กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนที่เลี้ยงปลาตกอุย รวมถึงสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข

2.3 เครื่องบันทึกภาพ ขณะสัมภาษณ์มีการใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่ายภาพ
และถ่ายวิดีโอบางช่วง ในขณะสัมภาษณ์เพื่อเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ

2.4 สมุดจดบันทึก ซึ่งในขณะสัมภาษณ์จะมีการจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะ
สัมภาษณ์ได้แก่วิธีการเลี้ยงปลาตกอุย ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลงพื้นที่สำรวจผู้ที่มีความรู้และความชำนาญในวิธีการเลี้ยงปลาตกอุย

3.2 รวบรวมข้อมูล และสำรวจรายชื่อผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการเลี้ยงปลา ดูกุยกระชังรวมถึงผู้ที่บริโภคปลาดุกกุย

3.3 เริ่มการลงพื้นที่ และเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกแต่ละประเด็นกับ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล และถ่ายภาพประกอบ และหากขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การสรุปผลวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้มา โดยนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้นมาวิเคราะห์ ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. วิธีการเลี้ยงปลาดุกกุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยง ปลาดุกกุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพรหม จังหวัด นครศรีธรรมราช

1.1 การเลือกสถานที่ พบว่า การเลือกสถานที่ในการเลี้ยงปลาดุกนั้นต้องเป็น สถานที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลาแหล่งน้ำจะต้องมีคุณภาพน้ำไม่สกปรก หรือเน่าเสียมีน้ำ ตลอดน้ำไม่แห้ง และมีความลึก 2 เมตรขึ้นไปสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยงปลาจะต้องไม่ห่างไกลจาก บ้าน หรือสถานที่ที่เราสามารถดูแลได้ตลอดเพื่อป้องกันสัตว์หรือโจรที่จะมาขโมยปลาดุกกุย ที่เราเลี้ยงไว้ และเราสามารถเดินทางไปยังบ่อได้ง่าย และสะดวก

1.2 การเตรียมบ่อและกระชัง พบว่า เตรียมบ่อเริ่มแรกต้องทำความสะอาด บ่อ และตากบ่อให้แห้งใช้ปูนขาวหว่านให้ทั่วบ่อ และบ่อจะต้องมีความกว้าง และความลึก ที่เหมาะสมกับกระชังที่จะใช้เลี้ยงปลาควรเลือกกระชังที่มีความพอดีกับบ่อปลา และการนำ กระชังลงบ่อโดยการปักเสา 4 เสาในบ่อ และนำกระชังผูกยึดทั้ง 4 มุม และนำตาข่ายปิด ด้านบนเพื่อป้องกันใบไม้ที่หล่นจากต้นไม้ตกลงในกระชัง

1.3 การเตรียมพันธุ์ปลา พบว่า ควรเลือกพันธุ์ปลาจากแหล่งเพาะพันธุ์ปลา ที่มีคุณภาพเช่นการเลือกซื้อพันธุ์ปลาจากสำนักงานประมง หรือฟาร์มที่ได้รับการยอมรับ และเป็น ที่นิยมของเกษตรกรที่เลี้ยงปลาดุกกุยมาก่อน และลักษณะภายนอกของลูกปลาดุกกุย จะต้องมีความแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่พิการ ไม่มีแผลตามลำตัวมีอวัยวะครบถ้วน และก่อนปล่อย ลูกปลาควรนำลงปลาไปแช่ไว้ในน้ำในที่ร่มๆ ไม่โดยแดดจัดเพื่อให้ลูกปลาปรับอุณหภูมิใน ร่างกายจะทำให้ปลาไม่ร้อนน้ำ

1.4 อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลา พบว่า อาหารที่จะใช้ในการเลี้ยงปลาจะเป็น อาหารปลาดุกสำเร็จรูปเพราะหาซื้อได้ง่ายตามร้านขายอาหารสัตว์ทั่วไปซึ่งอาหาร ปลาดุกจะมี หลายขนาดเลือกใช้ตามขนาดปลาที่เราเลี้ยงบางก็มีการให้อาหารเสริมประเภทเนื้อสัตว์ที่เหลือ

ใช้หรือผักต่างๆเช่น ใส้ไก่ ใส้ปลา และเศษผักที่เหลือใช้นำมาสับให้ละเอียดให้ปลาดุกกินจะทำให้ปลาโตเร็ว และปลาจะแข็งแรงสมบูรณ์

1.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการเลี้ยง พบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเลี้ยงปลาขึ้นอยู่กับอาหารการกินของปลาที่ใช้ในการเลี้ยงปลาดุก และการให้อาหารตามขนาดของปลาดุก และความดูแลเอาใจใส่ของคนเลี้ยงโดยส่วนมากจะใช้เวลาในการเลี้ยงปลาดุกอยู่ประมาณ 4-5 เดือน ก็สามารถจับปลาดุกขายได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริโภคด้วยว่าต้องการนำปลาดุกไปใช้ประกอบอาหารแบบไหน หรือนำปลาดุกไปทำอะไร

1.6 การจัดจำหน่ายปลาดุก พบว่า สถานที่ที่นำปลาไปขายในชุมชนจะมีตลาดที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่คนในชุมชนมานิยมมาจับจ่ายใช้สอยกันจำนวนมากจึงทำให้สามารถนำปลาดุกที่เลี้ยงไว้ไปขายที่ตลาดในชุมชนได้ และก็ขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่ต้องการรับซื้อปลาดุกไปขายต่อ หรือไปส่งต่อ และราคาปลาดุกจะไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับราคาในท้องตลาด และการนำปลาดุกมาแปรรูปเพื่อจัดจำหน่ายตามร้านค้าในชุมชนเป็นการเพิ่มราคาปลาดุกให้ได้มากขึ้นซึ่งผู้บริโภคปลาดุกส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชน

1.7 การจัดเก็บดูแลรักษาผลผลิต พบว่า การจัดเก็บรักษาดูแลปลาดุกให้อยู่ได้นานโดยการนำปลาไปแช่แข็งโดยทำความสะอาดปลาให้เรียบร้อย และนำไปแช่แข็ง หรือนำปลาดุกที่ได้มาแปรรูปโดยการนำปลาดุกมาทำเป็นปลาดุกร้า หรือปลาดุกแดดเดียวเป็นการถนอมอาหารเพื่อจะยืดระยะเวลาในการดูแลรักษาปลาดุกให้สามารถเก็บไว้บริโภคได้นานซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน

ภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งของบ่อ

ภาพที่ 2 แสดงการทำ
ความสะอาดบ่อ และตากบ่อ

ภาพที่ 3 แสดงการลงกระชัง

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของลูกปลา
ปลาดุกภาพที่ 5 แสดงการปล่อยลูกปลา
ดุกอกลงกระชังภาพที่ 6 แสดงอาหารสำเร็จรูป
ชนิดเม็ดลอยน้ำภาพที่ 7 แสดงการลงจับปลา
ดุกในกระชังภาพที่ 8 แสดงการจำหน่ายปลา
ดุก

ภาพที่ 9 แสดงปลาดุกแดดเดียว

2. สภาพปัญหาการเลี้ยงปลาดุกอูยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาดุกอูยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพรพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 สภาพปัญหาปลาเป็นโรคที่เกิดในปลาดุกอูย พบว่า ปลาที่เป็นโรคเกิดจากปลาติดเชื้อแบคทีเรียเนื่องจากน้ำในบ่อไม่มีคุณภาพ หรือน้ำในบ่อเน่าเสียจะทำให้ปลาเป็นโรคได้ง่ายโรคที่ปลา มักจะเป็นจะมีโรคครีบูบวมซึ่งสังเกตได้จากบริเวณครีบูบวมของปลาจะบวมโรคท้องบวมจะสังเกตได้จากบริเวณท้องปลาจะบวมโรคเป็นแผลตามลำตัวให้สังเกตได้จากบริเวณลำตัวของปลาดุกอูยจะมีแผลเปื่อยตามลำตัวของปลา และปลาจะกินอาหารน้อยลงหรือไม่กินอาหารเลยอาจจะทำให้ปลาตายได้

2.2 สภาพปัญหาน้ำเสียในบ่อปลาดุกอูย พบว่า เกิดจากการให้อาหารปลาในปริมาณที่มากเกินไปจนทำให้น้ำเน่าเสีย และจะเกิดในฤดูแล้งน้ำในบ่อจะแห้ง หรือเกิดจากเศษใบไม้ที่ลงไปบ่อในปริมาณมากจนทำให้ใบไม้เน่าอยู่ภายในบ่อจนทำให้น้ำเน่าเสียได้วิธีสังเกตว่าน้ำเน่าเสีย หรือไม่ให้สังเกตว่าน้ำมีกลิ่นเหม็น และสีของน้ำเปลี่ยนไปจากเดิมผลกระทบจากปัญหาน้ำเสียจะทำให้ปลาเป็นโรคได้ง่ายเพราะน้ำมีแบคทีเรียมากจนเกินไปปัญหาน้ำเสียเป็นสาเหตุหลักที่จะทำให้ปัญหาอื่นตามมาได้ง่าย

2.3 สภาพปัญหาากลิ่นสาบ พบว่า ปัญหาากลิ่นสาบในตัวปลาเกิดจากโคลน และกลิ่นน้ำเสียเพราะน้ำในบ่อมีผลต่อกลิ่นสาบของปลามากถ้าในบ่อมีกลิ่นเหม็นจะส่งผลทำให้ปลาถูกอุยมีกลิ่นสาบตามไปด้วย และปริมาณอาหารที่ให้ปลามากจนเกิดความต้องการจนทำให้ปลากินอาหารไม่หมดอาหารจึงตกค้างเน่าเสียในบ่อ และซากพืชซากสัตว์ที่เน่าในบ่อทำให้ปลาดูดซึมกลิ่นนั้นจนทำให้ปลาที่มีกลิ่นสาบผลกระทบจากปัญหาปลาที่มีกลิ่นสาบจะทำให้ปลา มีราคาตกลง และรับประทานไม่อร่อย

ภาพที่ 10 แสดงปลาที่เป็น โรครีบหุบวม

ภาพที่ 11 แสดงน้ำในบ่อแห้ง

ภาพที่ 12 แสดงน้ำเสียในบ่อปลา ทำให้กลิ่นน้ำเสียติดตัวปลา

3. แนวทางแก้ไขสภาพปัญหาในการเลี้ยงปลาดุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาดุกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอยะพราง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางการแก้ปัญหาปลาเป็นโรค พบว่า สาเหตุหลัก ๆ เกิดจากน้ำที่ทำให้ปลาเป็นโรคเพราะฉะนั้นควรดูแลน้ำในบ่อไม่ให้น้ำในบ่อเน่าเสีย และให้ปลากินอาหารที่มีคุณภาพ และหากปลาเป็นโรคให้แยกปลาที่เป็นโรคออกจากบ่อ หรือใช้ต้มน้ำในบ่อปลาเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ใช้รักษาปลาที่เป็นโรค และมันตรวจสอบอาการของปลาการใส่เกลือลงในบ่อปลาจะช่วยรักษาปลาที่เป็นโรคได้

3.2 แนวทางแก้ไขน้ำเน่าเสีย พบว่า ปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดจากการให้อาหารปลาในปริมาณที่มากเกินไปทำให้อาหารตกค้างในบ่อ และเน่าเสียในบ่อควรให้อาหารปลาในปริมาณที่เหมาะสม และใช้น้ำหมักชีวภาพสาดในบ่อเลี้ยงปลาเพื่อปรับสภาพน้ำ และการใส่ผักตบชวาในบ่อปลาเพื่อช่วยในการบำบัดน้ำเสีย และหมั่นเติมน้ำลงในบ่อจะช่วยไม่ให้น้ำเน่าเสียได้ง่ายการใส่แหลงในบ่อปลาจะช่วยบำบัดน้ำเสียในบ่อปลาได้ และปลาสามารถกินเป็นอาหารได้อีกด้วย

3.3 แนวทางการแก้ปัญหาปลาที่มีกลิ่นสาบ พบว่า ปลาที่มีกลิ่นสาบเกิดเศษอาหารเน่าเสีย หรือเศษใบไม้ที่เน่าเสียในบ่อเลี้ยงปลาจะส่งผลทำให้น้ำในบ่อเน่าเสีย และถูกดูดซึม

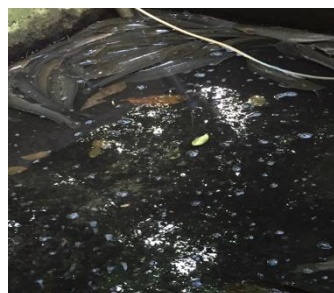
เข้าสู่ตัวปลาจึงควรให้อาหารปลาแต่พอเหมาะ และการสาดน้ำหมักชีวภาพลงในบ่อเลี้ยงปลาจะ ช่วยลดปัญหาปลาเมื่อกินสาบได้ และการนำปลามาชั่งไว้ในน้ำสะอาด 7 - 14 วันก่อนจับปลาขาย และการควบคุมการให้อาหารปลาในปริมาณที่พอดีกับปริมาณปลาดุกอยู่ที่เลี้ยง

ภาพที่ 13 แสดงอาหารปลาที่มี คุณภาพไม่ขึ้นรา

ภาพที่ 14 แสดงการใช้ ผักตบชวาในการบำบัดน้ำ

ภาพที่ 15 แสดงการเลี้ยงในน้ำ สะอาดก่อนขายเพื่อลดกลิ่นสาบ

อภิปรายผล

1. วิธีการเลี้ยงปลาดุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยง ปลาดุกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดศรีธรรมราช

1.1 การเลือกสถานที่ พบว่า การเลือกสถานที่ในการเลี้ยงปลาดุกนั้นต้องเป็น สถานที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลาแหล่งน้ำจะต้องมีคุณภาพน้ำไม่สกปรก หรือน้ำเสียมีน้ำ ตลอดน้ำไม่แห้ง และมีความลึก 2 เมตรขึ้นไปสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยงปลาจะต้องไม่ห่างไกลจาก บ้าน หรือสถานที่ที่เราสามารถดูแลได้ตลอดเพื่อป้องกันสัตว์หรือโจรที่จะมาขโมยปลาดุกอุยที่ เราเลี้ยงไว้ และเราสามารถเดินทางไปยังบ่อได้ง่าย และสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียงศักดิ์ สดภูมินทร์ ได้ศึกษาเรื่อง การเลือกสถานที่ในการเลี้ยงปลาดุก พบว่า การเลือก สถานที่เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการเลี้ยงปลาในกระชังเพราะแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์จะส่งผล ให้ปลาเจริญเติบโตไวทำให้ผู้เลี้ยงได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า น้ำต้องมีคุณสมบัติที่ดี และมีปริมาณเพียงพอตลอดทั้งปี (เกรียงศักดิ์ สดภูมินทร์, 2545)

1.2 การเตรียมบ่อและกระชัง พบว่า เตรียมบ่อเริ่มแรกต้องทำความสะอาด บ่อ และตากบ่อให้แห้งใช้ปูนขาวหว่านให้ทั่วบ่อ และบ่อจะต้องมีความกว้าง และความลึก ที่เหมาะสมกับกระชังที่จะใช้เลี้ยงปลาควรเลือกกระชังที่มีความพอดีกับบ่อปลา และการนำ กระชังลงบ่อโดยการปักเสา 4 เสาในบ่อ และนำกระชังผูกยึดทั้ง 4 มุม และนำตาข่ายปิด ด้านบนเพื่อป้องกันใบไม้ที่หล่นจากต้นไม้ตกลงในกระชัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เมทนี สุคนธรักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง การเตรียมบ่อและกระชังปลา พบว่า มีวิธีการเตรียมบ่อดังนี้บ่อ ใหม่ใส่ปูนขาวเพื่อปรับสภาพดินในอัตรา 60-100 กิโลกรัม/ไร่ กำจัดศัตรูปลาเมื่อเตรียมบ่อ

เสร็จจากนั้นให้นำเสาเหล็กปักลงในน้ำ 4 เสาตามขนาดที่เราต้องการและนำตัวกระชังมาผูกยึดไว้กับเสาทั้งสี่ด้านทั้งด้านบน และด้านล่างของเสาโดยด้านบนจะให้ตัวกระชังเหนือน้ำประมาณ 50 เซนติเมตร (เมทนี สุคนธรักษ์, 2545)

1.3 การเตรียมพันธุ์ปลา พบว่า ควรเลือกพันธุ์ปลาจากแหล่งเพาะพันธุ์ปลาที่มีคุณภาพเช่นการเลือกซื้อพันธุ์ปลาจากสำนักงานประมง หรือฟาร์มที่ได้รับการยอมรับ และเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรที่เลี้ยงปลาดุกอยู่มาก่อน และลักษณะภายนอกของลูกปลาดุกอยู่จะต้องมีความแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่พิการ ไม่มีผลตามลำตัวมีอวัยวะครบถ้วน และก่อนปล่อยลูกปลาควรนำถุงปลาไปแช่ไว้ในน้ำในที่ร่มๆ ไม่โดยแดดจัดเพื่อให้ลูกปลาปรับอุณหภูมิในร่างกายจะทำให้ปลาไม่ช็อกน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอภิชาติ ศรีสะอาด ได้ศึกษาเรื่องการเตรียมพันธุ์ปลาดุก พบว่า การเลือกซื้อลูกปลาควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ แหล่งพันธุ์หรือบ่อเพาะฟัก ควรดูจากความน่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้ในเรื่องคุณภาพพันธุ์ที่มีคุณภาพมีความชำนาญในการขนส่งลูกปล (อภิชาติ ศรีสะอาด, 2556)

1.4 อาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลา พบว่า อาหารที่จะใช้ในการเลี้ยงปลาจะเป็นอาหารปลาดุกสำเร็จรูปเพราะหาซื้อได้ง่ายตามร้านขายอาหารสัตว์ทั่วไปซึ่งอาหารอาหารปลาดุกจะมีหลายขนาดเลือกใช้ตามขนาดปลาที่เราเลี้ยงบางก็มีการให้อาหารเสริมประเภทเนื้อสัตว์ที่เหลือใช้หรือผักต่างๆเช่นไส้ไก่ไส้ปลา และเศษผักที่เหลือใช้นามาสับให้ละเอียดให้ปลาดุกกินจะทำให้ปลาโตเร็ว และปลาจะแข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประมุข แก้วมา ได้ศึกษาเรื่อง อาหารปลาดุก พบว่า ปลาดุกเป็นปลาที่มีนิสัยการกินอาหารได้ทั้งเนื้อ และพืชอาหารจำพวกพืชผักได้แก่ รำข้าวปลายข้าว และผักต่างๆเพื่อเป็นการเพิ่มสารอาหาร (ประมุข แก้วมา, 2548)

1.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการเลี้ยง พบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการเลี้ยงปลาขึ้นอยู่กับอาหารการกินของปลาที่ใช้ในการเลี้ยงปลาดุกอยู่ และการให้อาหารตามขนาดของปลาดุกอยู่ และความดูแลเอาใจใส่ของคนเลี้ยงโดยส่วนมากจะใช้เวลาในการเลี้ยงปลาดุกอยู่อยู่ประมาณ 4-5 เดือน ก็สามารถจับปลาดุกอยู่ขายได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริโภคด้วยว่าต้องการนำปลาดุกอยู่ไปใช้ประกอบอาหารแบบไหน หรือนำปลาดุกอยู่ไปทำอะไร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรพีพร สุทาธรรม ได้ศึกษาเรื่องระยะเวลาที่ใช้ในการเลี้ยงปลาดุก พบว่า หากเริ่มเลี้ยงจากลูกปลาขนาด 2-3 เซนติเมตรโดยใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 3 – 4 เดือน จะได้ปลาดุกที่มีขนาดน้ำหนักตัวละประมาณ 200-400 กรัม (รพีพร สุทาธรรม, 2550)

1.6 การจัดจำหน่ายปลาดุก พบว่า สถานที่ที่นำปลาไปขายในชุมชนจะมีตลาดที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่คนในชุมชนมานิยมมาจับจ่ายใช้สอยกันจำนวนมากจึงทำให้สามารถนำปลาดุกอยู่ที่เลี้ยงไว้ไปขายที่ตลาดในชุมชนได้ และก็ขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่ต้องการรับซื้อ

ปลาตุ๋นไปขายต่อ หรือไปส่งต่อ และราคาปลาตุ๋นจะไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับราคาในท้องตลาด และการนำปลาตุ๋นมาแปรรูปเพื่อจัดจำหน่ายตามร้านค้าในชุมชนเป็นการเพิ่มราคาปลาตุ๋นให้ได้มากขึ้นซึ่งผู้ประกอบการปลาตุ๋นส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อานุกาฬ วรณคณาพล ได้ศึกษาเรื่องการจำหน่ายปลาตุ๋น พบว่า ปลาตุ๋นจากการเลี้ยงในลักษณะบ่อหรือฟาร์มนั้นถ้าผู้เลี้ยงต้องการกระจายปลาก่อนวิดบ่อปลาผู้เลี้ยงจะต้องไปติดต่อพ่อค้าคนกลางก่อนซึ่งมีทั้งพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น และพ่อค้าคนกลางในจังหวัดโดยผู้เลี้ยงจะพยายามขายปลาให้ได้ราคาดีที่สุดในบ่อโดยพ่อค้าคนกลางมีบทบาทค่อนข้างสูงในการกำหนดราคา ร่วมกับความต้องการของตลาดราคาปลาตุ๋นค่อนข้างเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขึ้นอยู่กับปริมาณ และฤดูกาล (อานุกาฬ วรณคณาพล, 2554)

1.7 การจัดเก็บดูแลรักษาผลผลิต พบว่า การจัดเก็บรักษาดูแลปลาตุ๋นให้อยู่ได้นานโดยการนำปลาไปแช่แข็งโดยทำความสะอาดปลาให้เรียบร้อย และนำไปแช่แข็ง หรือนำปลาตุ๋นที่ได้มาแปรรูปโดยการนำปลาตุ๋นมาทำเป็นปลาตุ๋นร้า หรือปลาตุ๋นแดดเดียวเป็นการถนอมอาหารเพื่อจะยืดระยะเวลาในการดูแลรักษาปลาตุ๋นให้สามารถเก็บไว้บริโภคได้นานซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนิสา เจียมตัว ได้ศึกษาเรื่องการจัดเก็บดูแลผลผลิตปลาตุ๋น พบว่า การใช้มีดแทงเหงือกปลาข้างซ้ายจากซ้ายไปขวา หรือขวาไปซ้ายก็ได้แล้วแต่ถนัดเพื่อให้เลือดในตัวปลาออกหลังจากนั้นล้างเลือดปลาออกให้หมดแล้วให้เอาวางวงรีที่แทงเหงือกปลาไว้แล้วนำไปใส่ช่องแช่แข็งของตู้เย็นไว้เพียงเท่านี้ก็ สามารถจะเก็บรักษาความสดของปลาน้ำจืดไว้ได้นานเป็นเดือนเมื่อนำมาประกอบอาหารในครั้งต่อไปเนื้อปลาจะไม่เลอะดูน่ารับประทาน (สุนิสา เจียมตัว, 2556)

2. สภาพปัญหาการเลี้ยงปลาตุ๋นกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเลี้ยงปลาตุ๋นในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 สภาพปัญหาปลาเป็นโรคที่เกิดในปลาตุ๋น พบว่า ปลาที่เป็นโรคเกิดจากปลาติดเชื้อแบคทีเรียเนื่องจากน้ำในบ่อไม่มีคุณภาพ หรือน้ำในบ่อเน่าเสียจะทำให้ปลาเป็นโรคได้ง่ายโรคที่ปลา มักจะเป็นจะมีโรคครีบหุบวมซึ่งสังเกตได้จากบริเวณครีบของปลาจะบวมโรคท้องบวมจะสังเกตได้จากบริเวณท้องปลาจะบวมโรคเป็นแผลตามลำตัวให้สังเกตได้จากบริเวณลำตัวของปลาตุ๋นจะมีแผลเปื่อยตามลำตัวของปลา และปลาจะกินอาหารน้อยลงหรือไม่กินอาหารเลยอาจจะทำให้ปลาตายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี อุดมสิน ได้ศึกษาเรื่อง ปลาเป็นโรค พบว่า โรคแผลตามลำตัวของปลาตุ๋นเกิดขึ้นเนื่องจากโปรตีนตัวจำพวกเห็ดประขัง และปลิงใสเข้ามาเกาะตามลำตัวปลาทำให้บริเวณนั้นบวมขึ้นมีสีแดง และเป็นแผลตามลำตัวต่อมาแบคทีเรียที่อาศัยอยู่ในน้ำเข้าทำลายผิวหนัง และแผลเริ่มเปื่อยลึกลงไปจน

เห็นกล้ามเนื้อ และเน่าเปื่อยลุกลามออกไปอย่างรวดเร็วเป็นเหตุทำให้ปลาตายได้ (ดุขฎิ อุดมสิน, 2543)

2.2 ปัญหาเน่าเสียในบ่อปลาถูกอุย พบว่า เกิดจากการให้อาหารปลาในปริมาณที่มากเกินไปจนทำให้น้ำเน่าเสีย และจะเกิดในฤดูแล้งน้ำในบ่อจะแห้ง หรือเกิดจากเศษใบไม้ที่ลงไปบ่อในปริมาณมากจนทำให้ใบไม้เน่าอยู่ภายในบ่อจนทำให้น้ำเน่าเสียได้วิธีสังเกตว่าน้ำเน่าเสีย หรือไม่ให้สังเกตว่าน้ำมีกลิ่นเหม็น และสีของน้ำเปลี่ยนไปจากเดิม ผลกระทบจากปัญหาน้ำเสียจะทำให้ปลาเป็นโรคได้ง่ายเพราะน้ำมีแบคทีเรียมากจนเกินไป ปัญหาน้ำเสียเป็นสาเหตุหลักที่จะทำให้ปัญหาอื่นตามมาได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของม้นสิน ตันฑุลเวศม์ ได้ศึกษาเรื่อง บ่อปลาน้ำเน่าเสีย พบว่าการเลี้ยงปลานั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงมักประสบปัญหาน้ำในบ่อเน่าเสียเร็วโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งน้ำในบ่อเลี้ยงปลา และสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ จะเน่าเสียเร็วมากทำให้ผู้เลี้ยงต้องเปลี่ยนน้ำบ่อย ๆ ไม่เช่นนั้นจะส่งผลทำให้เกิดโรคระบาด และตายได้ (ม้นสิน ตันฑุลเวศม์, 2538)

2.3 สภาพปัญหาการกินสาบ พบว่า พบว่า ปัญหาการกินสาบในตัวปลาเกิดจากโคลนและกลิ่นน้ำเสียเพราะน้ำในบ่อมีผลต่อกลิ่นสาบของปลามากถ้าในบ่อมีกลิ่นเหม็นจะส่งผลทำให้ปลาดุกอุยมีกลิ่นสาบตามไปด้วย และปริมาณอาหารที่ให้ปลามากจนเกิดความต้องการจนทำให้ปลากินอาหารไม่หมดอาหารจึงตกค้างเน่าเสียในบ่อ และซากพืชซากสัตว์ที่เน่าในบ่อทำให้ปลาดุกอุยมีกลิ่นสาบนั้นจนทำให้ปลามีกลิ่นสาบผลกระทบจากปัญหาปลามีกลิ่นสาบจะทำให้ปลามีราคาตกลง และรับประทานไม่อร่อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุดม เรื่องนพคุณ ได้ศึกษาเรื่อง ปลาดุกมีกลิ่นสาบ พบว่าปัญหาหลักหนักใจในการเลี้ยงปลาดุกนั้นนอกจากจะมีเรื่องของต้นทุนค่าอาหารสูงแล้ว กลิ่นสาบในเนื้อปลายังกลายเป็นปัญหาด้านตลาด และราคาที่สำคัญ หากผลิตปลาดุกให้มีสีสวยกลิ่นสาบที่ติดตัวปลาเกิดจากน้ำเสียหรือโคลนที่ปลาดุกชิมเข้าไปในผิวหนังปลา (อานุกาพ วรรณคณาพล, 2554)

3 แนวทางแก้ไขสภาพปัญหาในการเลี้ยงปลาดุกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาดุกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1 แนวทางการแก้ปัญหาปลาเป็นโรค พบว่า สาเหตุหลักๆเกิดจากน้ำที่ทำให้ปลาเป็นโรคเพราะฉะนั้นควรดูแลน้ำในบ่อไม่ให้เน่าเสีย และให้ปลากินอาหารที่มีคุณภาพ และหากปลาเป็นโรคให้แยกปลาที่เป็นโรคออกจากบ่อ หรือใช้ตันยี่หระแซในบ่อปลาเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ใช้รักษาปลาที่เป็นโรค และมันตรวจสอบอาการของปลาการใส่เกลือลงในบ่อปลาจะช่วยรักษาปลาที่เป็นโรคได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราโมทย์ วีรานวุตต์ ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางแก้ไขโรคปลาดุก พบว่า ผู้เลี้ยงไม่ควรนำอาหารเป็นพิษมาให้ปลากิน ไม่เลี้ยงปลาในปริมาณที่แน่นจนเกินไปควรฆ่าเชื้อในบ่อเลี้ยงหลังจากสูบน้ำออกแล้วโรยปูนขาว

ให้ทั่วบ่อสำหรับปลาที่เกิดโรคให้ต้นสาบเสือปริมาณ 1 กำมือแช่ไว้ในบ่อ 7 วัน (ปราโมทย์ วีรานุวัตต์, 2549)

3.2 แนวทางแก้ไขน้ำเน่าเสีย พบว่า ปัญหาน้ำเน่าเสียเกิดจากการให้อาหารปลาในปริมาณที่มากเกินไปทำให้อาหารตกค้างในบ่อ และเน่าเสียในบ่อควรให้อาหารปลาในปริมาณที่เหมาะสม และใช้น้ำหมักชีวภาพสาบในบ่อเลี้ยงปลาเพื่อปรับสภาพน้ำ และการใส่ผักตบชวาในบ่อปลาเพื่อช่วยในการบำบัดน้ำเสีย และหมั่นเติมน้ำลงในบ่อจะช่วยไม่ให้เน่าเสียได้ง่ายการใส่แหนลงในบ่อปลาจะช่วยบำบัดน้ำเสียในบ่อปลาได้ และปลาสามารถกินเป็นอาหารได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวรวิทย์ ชีวาพร ได้ศึกษาเรื่อง การแก้ไขน้ำเสียในบ่อปลาดุก พบว่าน้ำหมักชีวภาพสาบให้ทั่วบ่อจะช่วยปรับสภาพน้ำในบ่อเลี้ยงปลาทำให้ไม่เน่าเสียเร็วเป็นการประหยัดน้ำในช่วงหน้าแล้งช่วยปรับสภาพน้ำไม่ให้มีกลิ่นเหม็นคาว (วรวิทย์ ชีวาพร, 2542)

3.3 แนวทางการแก้ปัญหาปลามีกลิ่นสาบ พบว่าปลามีกลิ่นสาบเกิดเศษอาหารเน่าเสีย หรือเศษใบไม้ที่เน่าเสียในบ่อเลี้ยงปลาจะส่งผลทำให้น้ำในบ่อเน่าเสีย และถูกดูดซึมเข้าสู่ตัวปลาจึงควรให้อาหารปลาแต่พอเหมาะ และการสาดน้ำหมักชีวภาพลงในบ่อเลี้ยงปลาจะช่วยลดปัญหาปลามีกลิ่นสาบได้ และการนำปลามาขังไว้ในน้ำสะอาด 7 - 14 วัน ก่อนจับปลาขาย และการควบคุมการให้อาหารปลาในปริมาณที่พอดีกับปริมาณปลาดุกอยู่ที่เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประวดี ต้นบุญเอก ได้ศึกษาเรื่อง การแก้ไขปลาดุกมีกลิ่นสาบ พบว่า ปัญหาปลามีกลิ่นสาบเนื่องจากอาหารตกค้างในบ่อเราสามารถแก้ปัญหาโดยการเลี้ยงปลาดุกในกระชังจะเลี้ยงแบบแขวนกระชังปลาในบ่อดินโดยแขวนกระชังลอยให้สูงจากพื้นบ่อประมาณ 1 เมตรระยะห่างจากขอบบ่อเล็กน้อย (ประวดี ต้นบุญเอก, 2534)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

วิธีการเลี้ยงปลาดุกอยู่ในกระชัง เริ่มแรกคือการเลือกสถานที่ในการเลี้ยง จะต้องเป็นบ่อที่มีน้ำตลอดมีความลึกไม่น้อยกว่า 2 เมตร ในการเตรียมบ่อ ต้องมีการทำความสะอาดบ่อและตากบ่อให้แห้ง และนำปูนขาวไปหว่านให้ทั่วบ่อ การเลือกพันธุ์ปลา ต้องเป็นปลาที่มีความแข็งแรงสมบูรณ์มีอวัยวะครบถ้วนไม่มีรอยแผลตามตัวอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงปลาดุกอาหารหลักจะเป็นอาหารสำเร็จรูปเนื่องจากหาซื้อได้ง่าย บางก็ให้อาหารเสริมเช่น ไล่ไก่ ไล่ปลา ผักสับละเอียด และอื่น ๆ ซึ่งระยะเวลาในการเติบโตขึ้นอยู่กับอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงเหล่านี้ ปัญหาในการเลี้ยง ปัญหาโรคในปลาที่เกิดจากเชื้อ ปัญหาเน่าเสียที่เกิดจากการให้อาหารปลามากเกินไป ปัญหากลิ่นสาบโคลนติดตัวปลา แนวทางในการแก้ไขปัญหา ปัญหาโรคและน้ำเน่าเสียเกิดจากอาหารปลาที่ไม่ได้คุณภาพและการให้อาหารที่มากเกินไป จนทำให้น้ำเน่าเสีย และเกิดแบคทีเรีย แก้ได้โดยการให้อาหารที่เหมาะสมกับจำนวนปลา ส่วนปัญหาตัวปลามีกลิ่นโคลนแก้ได้

โดยการนำปลาไปเลี้ยงในน้ำสะอาด 7 - 14 วันก่อนนำมาขายหรือแปรรูป ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรส่งเสริมให้ศึกษาเรื่อง วิธีการเลี้ยงปลาตกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรศึกษาเรื่อง ปลาตกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตกอุยในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ควรมีการวิจัยเรื่องการเลี้ยงปลาตกอุยกระชังบ้านเลียบ หมู่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง ตกทำช้าง: วิธีการเลี้ยงปลาตกอุยกระชังเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงปลาตกอุย ในกระชังบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราชสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ขอขอบพระคุณ อาจารย์อุดมศักดิ์ เตโชชัย ประธานที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้การช่วยเหลือตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้ความรู้ชี้แนะแนวทางอันเป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จิตติมา ดำรงวัฒนะ และอาจารย์ ดร.เดโช แขน้ำแก้ว กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้แนะนำช่วยเหลือเพิ่มเติมทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จนทำให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จ

คุณความดี และประโยชน์อันพึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดามารดา และญาติพี่น้องในครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง รวมทั้งขอขอบพระคุณ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ สดภูมินทร์. (2545). การเลี้ยงปลาน้ำจืด. กรุงเทพมหานคร: โครงการหนังสือเกษตรกรชุมชน.
- ดุขฎี อุดมสิน. (2543). คู่มือโรคติดเชื้อและแบคทีเรียสัตว์น้ำ. สงขลา: คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัย.
- ประมุข แก้วมา. (2548). อาหารปลาดุก. เรียกใช้เมื่อ 5 กันยายน 2562 จาก <https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article>

- ประวัติ ต้นบุญเอก. (2534). ขจัดกลิ่นสาบปลาตุก. เรียกใช้เมื่อ 5 กันยายน 2562 จาก <http://www.easycoongmenu.com/index.php/knowledge/removal-fishy-smell>
- ปราโมทย์ วีรานูวัตต์. (2549). รักษาปลาตุกเป็นโรค. เรียกใช้เมื่อ 30 สิงหาคม 2562 จาก <https://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=4119&s=tblanimal>
- มันสิน ตัณฑุลเวศม์. (2538). การควบคุมคุณสมบัติน้ำในบ่อเลี้ยงปลา. กรุงเทพมหานคร: กรมประมง.
- เมทนี สุคนธรักษ์. (2545). การสร้างบ่อ และการจัดการบ่อปลา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รพีพร สุทาธรรม. (2550). ความหมายปลาตุกขุย. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2562 จาก <https://sites.google.com/site/khnrakpla/pla-duk-xuy>
- วรวิทย์ ชีวาพร. (2542). การจัดการ และบำบัดคุณภาพน้ำเสียในบ่อปลา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจินต์ เหล่าทอง. (2560). การเลี้ยงปลาตุกในบ่อดิน. เรียกใช้เมื่อ 4 กันยายน 2562 จาก http://cddata.cdd.go.th/cddkm/prov/km1_viewlist.php?action=view&div=60&kid=30505
- สุนิสา เขียมตัว. (2556). วิธีการเก็บรักษาปลา. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2563 จาก <http://www.trueplookpanya.com/learning/detail/620/002060>
- อภิชาติ ศรีสะอาด. (2556). หลักการเพาะเลี้ยงปลา. กรุงเทพมหานคร: กรมประมง.
- อานูภาพ วรรณคนาพล. (2554). ราคาปลาตุก. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2563 จาก <https://sites.google.com/site/pladook40/rakha-pla-duk>
- อุดม เรืองนพคุณ. (2549). การเกิดกลิ่นโคลนในสัตว์น้ำ. เรียกใช้เมื่อ 28 สิงหาคม 2562 จาก <https://www.fisheries.go.th/fpo-chiangrai/web/information/003.htm>